

Збірник «Теорія та практика судової експертизи і криміналістики»: шануємо минуле, працюємо сьогодні, крокуємо в майбутнє

Елла Сімакова-Єфремян *

* Д-ка юрид. наук, професорка, ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Харків, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8246-7688>, e-mail: simakova@hniise.gov.ua

DOI: 10.32353/khrife.2.2025.01 УДК 343.98

Надійшло 23.06.2025 / Прийнято до друку 25.06.2025 /

Доступно онлайн 30.06.2025

Стаття присвячена розвитку фахового наукового збірника «Теорія та практика судової експертизи і криміналістики» та ролі судово-експертної діяльності в умовах сьогодення. Наголошується, що під час війни результати експертних досліджень набувають не лише доказового, а й історичного значення, адже формують правду про воєнні злочини та документують наслідки російської агресії проти України. Підкреслено стійкість і професійну мужність експертів, які продовжують роботу попри небезпеку, обстріли та руйнування інфраструктури. Окрему увагу приділено зростанню міжнародного авторитету української судової експертизи, розширенню співпраці з європейськими інституціями, впровадженню цифрових технологій і нових наукових методів. На підставі аналізу статей видання підсумовано, що збірник є не лише науковою платформою, а й своєрідним літописом професійного поступу спільноти, що поєднує традиції минулого та інновації майбутнього.

Ключові слова: судова експертиза; криміналістика; фахове видання; воєнні злочини; міжнародна співпраця, досудове розслідування, методика.

У часи, коли наша країна продовжує протистояти підступній агресії РФ, проведення експертних досліджень набуває все більшої актуальності. Кожен висновок експерта, кожне джерело доказів, здобуте у процесі досліджень, стає не лише елементом правосуддя, а й складовою історичної правди про цю війну.

Проведення експертиз в умовах воєнного стану — надзвичайно складне завдання, що потребує від фахівців не лише високої професійності, а й неймовірних відданості та мужності. Постійна загроза обстрілів, зруйнована інфраструктура, ускладнений або взагалі неможливий доступ до місць учинення або приховування

злочинів, заміновані території — усе це створює безпрецедентні виклики. Проте, попри всі труднощі, українські судові експерти продовжують виконувати свою роботу, забезпечуючи неупереджене й об'єктивне дослідження фактів, що є критично важливим для відновлення справедливості, а також розслідування злочинів.

Черговий, 39-й випуск збірника наукових праць «Теорія та практика судової експертизи і криміналістики» присвячено не лише актуальним питанням судово-експертної та криміналістичної діяльності, а й видатним особистостям, які здійснили потужний внесок у теорію та практику правознавства, криміналістику, судову експертологію загалом і судову медицину України зокрема.

Так, цьогоріч 30 квітня виповнилося 70 років від дня народження та 45 років науково-педагогічної діяльності докторові медичних наук, професорові, професорові кафедри судової медицини, медичного правознавства імені заслуженого професора М. С. Бокаріуса Харківського національного медичного університету — **Василю Олексійовичу Ольховському**.

В. О. Ольховський — вихованець харківської анатомічної та судово-медичної школи, що заклала міцні підвалини для розвитку судової медицини в Україні. Його наукова й педагогічна діяльність стали еталоном для багатьох поколінь спеціалістів. Він не лише передає знання та навички, а й формує світогляд, прищеплює принципи академічної доброчесності та безкомпромісної об'єктивності, що є наріжними для роботи судового експерта. Внесок Василя Олексійовича в судову медицину неможливо переоцінити. Його праці й дослідження стали надійним підґрунтям для практичної діяльності та подальшого наукового розвитку всієї галузі.

Ми згадуємо також видатну науковицю та викладачку, докторку юридичних наук, академікиню Національної академії правових наук України, професорку, заслужену професорку Національного

юридичного університету імені Ярослава Мудрого (далі — НЮУ ім. Ярослава Мудрого) і Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» (далі — ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»), заслужену діячку науки і техніки України **Віолетту Омелянівну Коновалову**, яка здійснила значний внесок у розвиток правничої науки, криміналістичної тактики, юридичної психології та юридичної освіти. Основні напрями наукових досліджень Віолетти Омелянівни — засади загальної теорії криміналістики, криміналістичної тактики та юридичної психології. Саме вона започаткувала новий підхід до застосування у криміналістичній тактиці досягнень логіки та психології, що відкрило нові можливості для слідчої та судової практики. Її без перебільшення можна назвати фундаторкою психолого-юридичної школи в Україні. Віолетта Омелянівна була справжньою лідеркою, чий внесок у становлення та розвиток криміналістики в Україні є безумовним. Колектив ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» надзвичайно пишається тим, що в багатьох випусках фахового збірника наукових праць «Теорія та практика судової експертизи і криміналістики», членом редакційної колегії якого вона була понад 20 років і співвидавцями якого є ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України і НЮУ ім. Ярослава Мудрого Міністерства освіти і науки України, виходили друком статті Віолетти Омелянівни.

Редакційна колегія збірника наукових праць «Теорія та практика судової експертизи і криміналістики» шанує пам'ять про фундаторів криміналістичної галузі в Україні, робить надможливе в умовах воєнного стану сьогодні й упевнено крокує в європейське майбутнє разом з усією державою. Видання індексовано в Google Scholar і міжнародних наукометричних базах: Index Copernicus International (ICV 2021: 100), Bielefeld Academic Search Engine (BASE),

Crossref, Central and Eastern European online library (CEEOL), ERIH PLUS, Europub, RefSeek, ResearchBib, WorldCat, а також у Реєстрі наукових видань України й на сайті реєстратора цифрових ідентифікаторів DOI. Електронні версії збірника розміщено в інтернеті на платформах Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, бібліотек судово-експертних установ Міністерства юстиції України, закладів вищої освіти Міністерства внутрішніх справ України та ін.

Традиційно наукові праці збірника об'єднано у дві групи: дослідницькі роботи (*Research Papers*) і наукові нотатки (*Case Notes*).

Дослідницьку добірку відкриває стаття доктора юридичних наук, професора, академіка Національної академії правових наук України **Валерія Шепітька** (Україна) «Роль М. М. Бокаріуса в розвитку та становленні криміналістики і судової експертизи в Україні», у якій автор не тільки визначає роль професора М. М. Бокаріуса в розвитку криміналістики і судової експертизи в Україні, а й популяризує криміналістичні знання й можливості їх практичного застосування. Дослідник аналізує медичну, педагогічну, наукову й експертну діяльність М. М. Бокаріуса впродовж 1920–1960 рр. Увагу акцентовано на його судово-медичній діяльності у складних політичних та економічних умовах, зокрема під час Голодомору в Україні 1932–1933 рр., Другої світової війни, масового голоду 1946–1947 рр. Розглянуто викладацьку діяльність М. М. Бокаріуса для студентів-юристів (судова медицина, техніка розслідування злочинів (криміналістика), інші суміжні дисципліни), організацію ним освітнього процесу й керування вищими навчальними закладами та судово-експертними установами. Досліджено науковий спадок професора, проаналізовано його основні роботи, систематизовано тематику наукових досліджень (судово-медичні та криміналістичні методики: судово-

медична травматологія та танатологія, трупні явища й давність настання смерті, огляд трупа на місці події, механічна асфіксія, сліди вогнепальної зброї та вогнепальні поранення, речові докази). Аргументовано роль М. М. Бокаріуса в застосуванні судово-медичних методів для розслідування злочинів, у становленні криміналістичного напрямку в судовій медицині й формуванні медичної криміналістики. Обґрунтовано особливості виникнення та існування в наш час Бокаріусовської наукової та педагогічної криміналістичної школи.

Автори наступної праці «Типові характеристики особи, яка вчиняє кримінальні правопорушення проти правосуддя» — докторка юридичних наук **Влада Гусева** та кандидат юридичних наук **Євген Суп** (обидва з України) — з'ясовують значення криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень, учинених професійними учасниками судочинства, визначають змістовні елементи її структури та формують низку теоретичних і прикладних положень, які дають змогу розширити уявлення про криміналістичну характеристику кримінальних правопорушень проти правосуддя, зокрема вчинених професійними учасниками судочинства. Учені аналізують наукові підходи до структурування знань про особу правопорушника в межах криміналістики й підтверджують доцільність комплексного аналізу соціально-демографічних, моральних і психологічних характеристик злочинця: результати аналізу дають змогу більш точно прогнозувати поведінку злочинця, будувати слідчі версії та планувати тактичні дії. Дослідники обґрунтовують, що мотив і мета злочинної поведінки мають принципове значення для визначення суб'єктивної сторони складу злочину, зокрема для відмежування умисного зловживання повноваженнями від службової помилки, і доводять, що кримінальні правопорушення проти правосуддя, учинені посадовими особами, часто мають латентний

характер, їх приховують за формальним дотриманням процесуальних норм і вони потребують особливої слідчої тактики, орієнтованої на виявлення прихованих механізмів зловживань. Автори узагальнюють, що ефективність розслідування таких кримінальних правопорушень безпосередньо залежить від рівня обізнаності слідчого з особливостями правозастосовної діяльності професійних учасників судочинства, а це своєю чергою потребує поглибленої підготовки та системного аналізу особи правопорушника, і констатують, що комплексна криміналістична характеристика кримінальних правопорушень проти правосуддя, адаптована до професійної специфіки суб'єктів таких злочинів, є важливою умовою для створення ефективної методики їх розслідування, а також для розроблення механізмів запобігання правопорушенням.

Продовжує розділ оглядова стаття «Роль Міністерства юстиції України у формуванні системи експертного забезпечення правосуддя» докторки юридичних наук, професорки **Наталії Філіпенко** (Україна) і доктора юридичних наук, професора **Александра Івановича** (Чорногорія). Науковці провели аналіз провідної ролі Мін'юсту України в управлінні судово-експертною діяльністю, акцентували увагу на особливостях координування, субординації, механізмах планування та інформування, а також здатності реагувати на нагальні питання та виклики сьогодення. Дослідники визначили, що ця діяльність має науково-практичне орієнтування й залежить від відомчої належності судово-експертних установ України, окреслили широкий спектр функційних можливостей Мін'юсту України, які варіюються за формою і змістом (зокрема, зауважили, що експертне забезпечення правосуддя є одним із його провідних законодавчо закріплених завдань), основні виклики та перспективи вдосконалення експертного супроводу правосуддя в умовах реформування судової системи й за-

безпечення дотримання міжнародних стандартів у цій сфері, а також виокремили основні напрями діяльності Мін'юсту України як управлінського й координаційного органу у сфері кримінологічної діяльності судово-експертних установ (розроблення та впровадження ефективної державної політики у сфері управління судово-експертною діяльністю; оптимізація методів керівництва державними спеціалізованими експертними установами й недержавними експертними організаціями; підвищення вимог до судово-експертної діяльності та її організації; підвищення ефективності діяльності установ судових експертиз України тощо).

Кандидатка юридичних наук, доцентка **Катерина Латиш** і **Данило Жидков** (обидва з України) у статті «Особливості використання результатів ДНК-досліджень мобільних лабораторій у кримінальному процесі» проаналізували процесуальний статус результатів експресаналізів ДНК, виконаних за допомогою мобільних і стаціонарних ДНК-лабораторій, визначили переваги й обмеження таких досліджень, а також приділили особливу увагу актуальності застосування мобільних технологій в умовах воєнних дій в Україні та необхідності вдосконалення правового регулювання їх застосування. Автори дослідили процесуальний статус результатів експресаналізів ДНК, виконаних за допомогою мобільних і стаціонарних ДНК-лабораторій, розглянули відмінності між мобільними та стаціонарними лабораторіями, з'ясували особливості збирання й оброблення біозразків, окреслили проблемні аспекти допустимості таких результатів як доказів. Особливу увагу дослідники приділили актуальності застосування мобільних технологій в умовах воєнних дій в Україні та необхідності вдосконалення правового регулювання їх застосування, а також аналізу останніх законодавчих змін і судової практики з оцінювання експресдосліджень.

У статті «До питання визначення ринкової вартості повністю знищеного майна

внаслідок збройної агресії російської федерації» кандидатки юридичних наук **Олени Усенко** (Україна) розглянуто методологію та практичні аспекти оцінювання ринкової вартості знищеного майна, окреслено правові й методологічні засади, що регулюють цей процес, проаналізовано наявні методики визначення ринкової вартості знищеного майна (нерухомого й рухомого), а також земельних ділянок, що зазнали пошкодження. Особливу увагу приділено аналізуванню нормативно-правового регулювання, яке в Україні не відповідає всім вимогам, що постають у разі масштабних руйнувань під час збройних конфліктів. Акцентовано увагу на тому, що недостатньо компенсувати прямі збитки, важливо також забезпечити повне відновлення функціонування підприємств, інфраструктури, а також зважати на потенційні втрати від знищеного майна. У цій науковій праці не лише проаналізовано наявні методи і правові норми, а й запропоновано конкретні рекомендації щодо вдосконалення законодавства та практики оцінювання майна в умовах збройного конфлікту.

Доктор геологічних наук, професор **Петро Баранов**, кандидатка геологічних наук **Олена Сливна** та **Людмила Черниш** (усі з України) у статті «Цінові аспекти бурштину: споживчі характеристики та їхнє значення для визначення вартості сировини» провели комплексний аналіз ринку бурштину та з'ясували естетико-економічний зв'язок між характеристиками сировини (форма, колір, прозорість, включення, тріщини, інклюзи) і споживчими характеристиками виробів. Дослідники довели, що неврахування ціноутворювальних споживчих характеристик бурштину-сирцю під час експертних досліджень із визначення його вартості спричиняє ризик недотримання основних принципів судової експертизи — об'єктивності й повноти досліджень. Науковці розглядають механізм визначення якості бурштину-сирцю та його вартості за преїскурантами, що діють на території України, зазначають

споживчі характеристики, які впливають на вартість виробів з бурштину. Автори зауважують, що характеристики бурштину створюють естетико-економічний зв'язок із кожним видом виробів та увиразнюють цінність кожного конкретного виробу: якісні характеристики бурштину зумовлюють його вартість на ринку та стають основними чинниками, що впливають на ціноутворення.

Розділ «Наукові нотатки» розпочинає стаття «Види й особливості дослідження слідів протиправного втручання в діяльність представників органів державної влади» кандидата юридичних наук **Володимира Попова** (Україна), у якій визначено типові сліди кримінально-протиправної діяльності, пов'язаної з утручанням у діяльність представників органів державної влади, окреслено їх особливості та способи дослідження. Науковець виокремив типові джерела (носії) слідової інформації у подібних кримінальних правопорушеннях: 1) документи, зокрема електронні (повістки про виклик, протоколи процесуальних дій, фотоматеріали, звуко- та відеозаписи події кримінального правопорушення або пов'язаної із нею); 2) цифрові сліди, відображені (збережені) у месенджерах, інформаційних системах, серверах електронної пошти й інших інформаційних системах, відеозаписах тощо; 3) інші речі матеріального світу, які виявлено на місці реалізації злочинного умислу (на місці події) і які зберегли на собі сліди кримінальної протиправної діяльності; 4) знаряддя і/або засоби, застосовані винними особами для реалізації злочинного умислу; 5) учасників відповідних суспільних відносин, які випадково або у зв'язку зі службовою діяльністю стали учасниками події кримінального правопорушення, пов'язаної зі втручанням у діяльність представників органів державної влади. Автор також окреслив перспективи подальших досліджень у межах розглядуваної проблематики.

У науковій праці «Гарантії професійної діяльності захисника у кримінальному

провадженні» кандидата юридичних наук **Миколи Коломойцева** (Україна) визначено зміст правового статусу захисника підозрюваного (обвинуваченого) у кримінальному провадженні та схарактеризовано гарантії його професійної діяльності. Досліджено, що гарантії професійної діяльності адвоката (захисника) у кримінальному провадженні представлені комплексом міжнародно-правових і національних положень, що обумовлюють його права й обов'язки в разі здійснення ним захисту підозрюваного (обвинуваченого / підсудного / засудженого). Джерелами згаданих гарантій є Конституція, Кримінальний процесуальний кодекс, Закон «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», підзаконні нормативно-правові акти України. Науковець стверджує, що окресленими правовими гарантіями визначено повноваження захисника у забезпеченні права на захист і справедливе правосуддя, ними послугуються під час отримання доказів, для обґрунтування правової позиції, оскарження процесуальних рішень тощо.

Аспірантка **Інна Босак** (Україна) у статті «Особливості проведення судових експертиз під час досудового розслідування державної зради» комплексно дослідила особливості призначення та проведення судових експертиз як однієї з форм застосування спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень, які можна кваліфікувати як державну зраду; розглянула й обґрунтувала доцільність призначення та проведення судових експертиз, які мають провідне значення для з'ясування істини у кримінальних провадженнях про державну зраду; навила перелік найбільш актуальних і поширених судових експертиз (комп'ютерно-технічна; відео-, звукозапису; лінгвістична (семантико-текстуальна); з питань державної таємниці; портретна), які призначають і проводять на стадії досудового розслідування кримінальних правопорушень, кваліфікованих як державна зрада. Авторка також акцентувала увагу на тому, що на-

ведений перелік найбільш затребуваних видів судових експертиз під час розслідування кримінальних правопорушень, передбачених ст. 111 Кримінального кодексу України, не є вичерпним.

У статті «Діяльнісна природа протидії розслідуванню кримінальних правопорушень» кандидата юридичних наук **Олександра Таркана** (Україна) визначено складові діяльності, що полягають у протидії розслідуванню кримінальних правопорушень, і зазначено, що протидія розслідуванню є складним, динамічним і багатоаспектним явищем, яке формується в умовах кримінального конфлікту та виявляється через цілеспрямовану поведінку осіб, зацікавлених у приховуванні фактичних обставин кримінального правопорушення. Автор називає структурними компонентами криміналістичної характеристики протидії: 1) суб'єктів протидії, їхні мотиви й об'єкти впливу; 2) типові форми та способи, їхній вплив на джерела доказів; 3) ознаки застосування конкретних способів, що виявляються як у предметному середовищі, так і в поведінці суб'єктів. Дослідник доводить необхідність вивчення саме зовнішніх виявів протидії (матеріальних, цифрових, ідеальних слідів) як ключового джерела для моделювання механізмів злочинної протидії та створення ефективних тактичних рішень. Науковець стверджує, що протидія розслідуванню має конфліктну природу, у якій стикаються протилежні цілі сторін кримінального провадження, і це не лише конфлікт між слідчим і підозрюваним, а й взаємодія з іншими учасниками процесу (прокурором, свідками, понятими, експертами тощо), та обґрунтовує, що криміналістичну характеристику протидії розслідуванню варто інтегрувати як окремий компонент до структури методики розслідування тих кримінальних правопорушень, для яких характерна активна протидія.

Продовжує розділ стаття «Мистецтвознавча експертиза в розслідуванні та доказуванні контрабанди культурних

цінностей» кандидата юридичних наук **Юрія Ковальова** (Україна), у якій визначено особливості призначення мистецтвознавчої експертизи під час розслідування контрабанди культурних цінностей і розкрито значення висновку експерта для процесу доказування. Науковець зауважує, що під час розслідування слідчі доволі часто адресують експертів запитання про те, чи належить об'єкт до категорії культурних цінностей, однак вирішення саме цього питання вже є компетенцією правників, а компетенція експерта полягає у визначенні художнього рівня, історичного значення, культурної цінності та стану твору. З огляду на це наголошено, що перед прийняттям рішення про призначення мистецтвознавчої експертизи доцільним є попереднє консультування зі спеціалістом у галузі мистецтвознавства: це дає змогу належно сформулювати експертні завдання, уточнити предмет дослідження та забезпечити якість подальшого висновку й зібраних доказів. Дослідник зауважує, що під час розслідування контрабанди культурних цінностей важливо призначати мистецтвознавчу експертизу, а не звертатися до інших форм застосування спеціальних знань, адже лише проведення експертизи гарантуватиме отримання доказу, який відповідатиме ознакам допустимості, належності й достовірності, а тому може стати основою доказування.

Наукова праця «Доказування майнової шкоди в господарських кримінальних правопорушеннях» кандидата юридичних наук **Віталія Усатого** (Україна) з'ясовує особливості доказування майнової шкоди під час досудового розслідування кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. Дослідник доводить важливість реалізації комплексу заходів із відшкодування (компенсації) як на стадії досудового провадження, так і під час судового розгляду кримінального провадження (справи), окреслює окремі аспекти доказування майнової шкоди у господарських кримінальних правопорушеннях,

для більшості з яких вона має вирішальне значення у кримінально-правовому контексті, і анонсує предмет своїх подальших досліджень — правові, організаційні й тактичні засади реалізації способів збирання доказів майнової шкоди під час досудового розслідування кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності.

Доктор юридичних наук, доцент **Вадим Бабакін** (Україна) і доктор права, почесний доктор, почесний професор, LL.M./MBA **Йозеф Затько** (Словацька Республіка) у статті «Корупція у сфері довкілля: проблеми та шляхи їх розв'язання» досліджують стан корупції у сфері довкілля, аналізують основні проблеми, які виникають унаслідок корупції, і пропонують шляхи їх розв'язання. Особливу увагу науковці акцентували на пошуку ефективних шляхів подолання корупції, удосконаленні законодавства, посиленні контролю з боку посадових осіб і підвищенні прозорості, відкритості й публічності у процесі прийняття рішень у цій сфері. Дослідники доводять, що тісна співпраця з міжнародними організаціями має стати підґрунтям для вдосконалення національного законодавства, пропонують шляхи мінімізації впливу корупції у сфері довкілля (посилення контролю за дотриманням екологічного законодавства, підвищення прозорості прийняття рішень у сфері довкілля та забезпечення невідворотності покарання за корупційні правопорушення, підвищення екологічної свідомості громадян і залучення їх до активної участі в контролі за дотриманням органами влади екологічного законодавства та ін.). Автори також окреслюють перспективи подальших досліджень у межах порушеної проблематики.

Завершує розділ «Наукові нотатки» стаття «Нормативно-правові засади виконання термомодернізаційних робіт у будівництві» **Наталії Мацак** (Україна), у якій розглянуто обов'язкові вимоги до будівельних норм і правил із виконання робіт з термомодернізації будинків, та наголошено на потребі в удосконаленні нормативної бази з питань

технічного переоснащення теплової ізоляції зовнішніх огорожувальних конструкцій, а також із заміни віконних, зовнішніх дверних і балконних блоків. Науковиця також порушує питання енергозбереження, енергетичного паспорта будівлі, економії паливно-енергетичних ресурсів та ін.

На останніх сторінках 39-го випуску — традиційна рубрика «Новини наукового життя», яка ознайомлює читачів з науковими подіями в судово-експертній діяльності за останній квартал.

Від імені редакційної колегії збірника «Теорія та практика судової експертизи і криміналістики» дякуємо авторам за внесок у формування збірника наукових праць! Ваші високоякісні матеріали значно збагатили фахове видання та сприяють поширенню важливих знань у науковій спільноті. Ми високо цінуємо вашу працю, відданість науці й готовність ділитися результатами досліджень.

Ми також раді запросити науковців, дослідників і практиків до співпраці. Якщо ви маєте оригінальні дослідження, оглядові статті, які бажаєте видати друком на сторінках фахового збірника наукових праць «Теорія та практика судової експертизи і криміналістики», ми охоче розглянемо їх для наступних випусків нашого збірника. Ми віримо, що спільними зусиллями зможемо зробити значний внесок у розвиток різних галузей науки!

Разом до Перемоги!
Слава Україні!

**The Theory and Practice
of Forensic Science and Criminalistics
Collection: Honoring the Past,
Working Today, Stepping Into the Future**

Ella Simakova-Yefremian

The article explores the evolution of the professional journal Theory and Practice of Forensic Science and Criminalistics and the broader mission of forensic expertise in today's world. Amid the war, the author stresses, forensic findings carry not only evidential but also historical weight — they record the truth about war crimes and preserve evidence of Russia's aggression against Ukraine. The text reflects on the resilience and integrity of experts who continue their work despite constant danger and destruction. It also notes the growing international standing of Ukrainian forensic science, its deepening collaboration with European partners, and the steady integration of digital tools and innovative research methods. Ultimately, the author presents the journal as more than an academic platform — it is a living chronicle of a professional community that honors its heritage while shaping the future of forensic science.

Keywords: forensic science; criminalistics; academic journal; war crimes; international collaboration; pre-trial investigation; methodology.

Сімакова-Єфремян, Е. (2025). Збірник «Теорія та практика судової експертизи і криміналістики»: шануємо минуле, працюємо сьогодні, крокуємо в майбутнє. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. Вип. 2 (39). С. 5—12. DOI: [10.32353/khrife.2.2025.01](https://doi.org/10.32353/khrife.2.2025.01).